

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ

(21:28-22:14)

ਯੂਹੰਨਾ ਦੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਵਾਬ ਨਾ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਕ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਕ ਤਿੰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (21:28-22:14)।

ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ (21:28-32)

²⁸ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਕੋਲ ਆਣ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, ਪੁੱਤਰ ਜਾਹ। ਅੱਜ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ। ²⁹ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ, ਮੇਰਾ ਜੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਪਰ ਪਿੱਛੋਂ ਪਛਤਾ ਕੇ ਗਿਆ। ³⁰ਫਿਰ ਦੂਏ ਦੇ ਕੋਲ ਆਣ ਕੇ ਇਹੋ ਹੀ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ, ਔਛਾ ਜੀ, ਪਰ ਗਿਆ ਨਾ। ³¹ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹ ਨੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ, ਪਹਿਲੇ ਨੇ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੱਚ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਜੇ ਮਸੂਲੀਏ ਅਤੇ ਕੰਜਰੀਆਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ³²ਕਿਉਂ ਜੋ ਯੂਹੰਨਾ ਧਰਮ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਆਇਆ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਦੀ ਪਰਤੀਤ ਨਾ ਕੀਤੀ ਪਰ ਮਸੂਲੀਆਂ ਅਰ ਕੰਜਰੀਆਂ ਨੇ ਉਹ ਦੀ ਪਰਤੀਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਨਾ ਪਛਤਾਏ ਭਈ ਉਹ ਦੀ ਪਰਤੀਤ ਕਰਦੇ।

ਇਸ ਪਹਿਲੀ ਕਹਾਣੀ ਨਾਲ ਇਕ ਅਰਥ ਵਿਚ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਕੌਣ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦਾ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਹਨ ਭਾਵ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਨਾਲ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਖੁਦਾ ਦੇ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਖੁਦਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਮਸੀਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਆਇਤਾਂ 28-30. ਯਿਸੂ ਨੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ‘ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?’ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਕਸਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਸੀ (17:25; 18:12; 22:42)। ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਸਨ। ਉਹ ਦੋਹਾਂ ਕੋਲ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਇੱਕੋ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਿਆ। ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਆਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਜਾਂ ਖੁਦਾ ਦੇ ਰਾਜ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (20:1 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)।

ਉਸ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਪਿਤਾ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜਦ ਉਹ ਅਜੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਹੋਣ।¹ ਕਹਾਣੀ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਖੁਦਾ

ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਿਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਝੱਟ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ‘ਮੇਰਾ ਜੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ,’ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪਛਤਾਵਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਬਾਗ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਚਲਿਆ ਗਿਆ।^੨ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਬਗ਼ਾਵਤ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਪਛਤਾਏ ਸਨ। ਜਦ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਹੀ ਬੇਨਤੀ ਦੂਜੇ ਪੁੱਤਰ ਅੱਗੇ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਝੱਟ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ‘ਅੱਛਾ ਜੀ’; ਪਰ [ਫਿਰ] ਗਿਆ ਨਾ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਖੁਦਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ (ਵੇਖੋ 23:3)।

ਆਇਤ 31. ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਤੋਂ ਇਕ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ, ‘ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹ ਨੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ?’ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ, ‘ਪਹਿਲੇ ਨੇ।’ ਫਿਰ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਸਮਝਾਈ, ‘ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੱਚ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਜੇ ਮਸੂਲੀਏ ਅਤੇ ਕੰਜਰੀਆਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।’ ਪ੍ਰਧਾਨ ਯਾਜਕ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਨਰਾਜ਼ ਹੋਏ ਸਨ (21:45, 46)। ‘ਮਸੂਲੀਏ ਅਤੇ ਵੇਸਵਾਵਾਂ’ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਹਾਵਤ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਾਕ ਹੈ (5:46 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੜ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਮੰਡੀ ਮਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਸਨ। ਖੁਦਾ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਢੀਠਪੁਠੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਦਰਾਵਜ਼ੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣੇ ਸਨ।

ਆਇਤ 32. ਅਰਿਮਥੈਆ ਦੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਅਤੇ ਨਿਕੁਦੇਮੁਸ ਵਰਗੇ ਕੁਝ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੀਨ ਕਰਕੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਚੇਲੇ ਬਣ ਗਏ ਸਨ (27:57; ਮਰਕੁਸ 15:43; ਯੂਹੰਨਾ 19:38, 39); ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਆਗੂ ਨਹੀਂ ਬੁਕੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਮੰਡੀ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮਸੂਲੀਆਂ ਅਤੇ ਕੰਜਰੀਆਂ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੜ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੀਨ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਦੀ ਖੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲੈਣਾ ਸੀ।^੩ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਯੂਹੰਨਾ (ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਦੇ) ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਪੀਆਂ ਨੇ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ। ਤੌਬਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਲਈ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈਣ ਦੀ ਯੂਹੰਨਾ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਨੂੰ ਮੰਨਦਿਆਂ ਵੇਖਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਥਰ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਪਿਘਲੇ ਸਨ।

ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ (21:33-46)

^{੩੩}ਇਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸੁਣੋ ਜੋ ਇਕ ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਚੁਫੇਰੇ ਵਾੜ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਰਸ ਲਈ ਇਕ ਚੁਬੱਚਾ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਬੁਰਜ ਉਸਾਰਿਆ ਅਰ ਉਹ ਨੂੰ ਮਾਲੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਸੌਂਪ ਕੇ ਪਰਦੇਸ ਚੱਲਿਆ ਗਿਆ।^{੩੪}ਜਾਂ ਫਲਾਂ ਦੀ ਤੁੱਤ ਨੇੜੇ ਆਈ ਤਾਂ ਉਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਕਰ ਮਾਲੀਆਂ ਦੇ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਫਲ ਲੈਣ ਲਈ ਘੱਲੇ।^{੩੫}ਅਤੇ ਮਾਲੀਆਂ ਨੇ ਉਹ ਦੇ ਚਾਕਰਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ ਅਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਿਆ ਅਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਥਰਾਉ ਕੀਤਾ।^{੩੬} ਫੇਰ ਉਹ ਨੇ ਹੋਰ ਚਾਕਰ ਪਹਿਲਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਕ ਘੱਲੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ।^{੩੭}ਓੜਕ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਘੱਲਿਆ ਭਈ ਉਹ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨਗੇ।^{੩੮}ਪਰ ਮਾਲੀਆਂ ਨੇ ਜਾਂ ਉਹ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਆਪੋ

ਵਿਚ ਕਿਹਾ, ਵਾਰਸ ਇਹੋ ਹੈ, ਆਓ ਇਹ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟੀਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰਸਾ ਸਾਂਭ ਲਈਏ।
³⁹ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਅਰ ਬਾਗੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਮਾਰ ਸੁੱਟਿਆ। ⁴⁰ਸੋ ਜਦ ਬਾਗ ਦਾ
ਮਾਲਕ ਆਵੇਗਾ ਤਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀ ਕਰੇਗਾ? ⁴¹ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਬੁਰਿਆਰਾਂ ਦਾ ਬੁਰੀ ਤਰਾਂ ਨਾਸ ਕਰੂ ਅਤੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਹੋਰਨਾਂ ਮਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇਗਾ ਜੇ ਰੁੱਤ ਸਿਰ
ਉਸ ਨੂੰ ਫਲ ਪੁਚਾਉਣਗੇ।

⁴²ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਭਲਾ ਤੁਸਾਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ
ਜਿਸ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਰੱਦਿਆ,
ਸੋਈ ਖੁੰਜੇ ਦਾ ਸਿਰਾ ਹੋ ਗਿਆ।
ਇਹ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਵੱਲੋਂ ਹੋਇਆ,
ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਅਚਰਜ ਹੈ।

⁴³ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਰਾਜ ਤੁਹਾਥੋਂ ਖੋਹਿਆ ਅਤੇ ਪਰਾਈ
ਕੌਮ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਉਹ ਦਾ ਫਲ ਦੇਵੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ⁴⁴ਅਰ ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਪੱਥਰ ਉੱਤੇ ਡਿੱਗੇਗਾ ਸੋ
ਚੂਰ ਚੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਜਿਹ ਦੇ ਉੱਤੇ ਉਹ ਡਿੱਗੇ ਉਹ ਨੂੰ ਪੀਹ ਸੁੱਟੇਗਾ।

⁴⁵ਜਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਾਜਕਾਂ ਅਤੇ ਫਰੀਸੀਆਂ ਨੇ ਉਹ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸੁਣੇ ਤਾਂ ਮਲੂਮ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਹ
ਸਾਡੇ ਹੀ ਹੱਕ ਵਿਚ ਆਖਦਾ ਹੈ। ⁴⁶ਅਤੇ ਜਾਂ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਫੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਡਰੇ ਇਸ
ਲਈ ਜੋ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਨਬੀ ਮੰਨਦੇ ਸਨ।

ਆਇਤ 33. ਯਿਸੂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਆਖਿਆ, ‘ਇਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸੁਣੋ।’ ਇਹ ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ
ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਜੀ ਹੈ (21:28-22:14)। ਪਿੱਛਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਵਿਚ
ਉਸ ਨੇ ‘ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸੋਚਦੇ ਹੋ?’ ਆਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਸੀ
(21:28)। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ‘ਸੁਣੋ’ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ। ਉਹ
ਅਜੇ ਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਾਜਕਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਬੂਰਗਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ (21:23, 28), ਅਤੇ ਇਕ
ਵਾਰ ਫੇਰ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੀ (21:45, 46)।

ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦਿੰਦਿਆਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਯਸਾਯਾਹ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਨੂੰ ਯਾਦ
ਦੁਆਇਆ ਹੋਵੇਗਾ (ਯਸਾਯਾਹ 5: 1-7)। ਨਬੀ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲ ਅਤੇ ਯਹੂਦਾ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਦੇ ਸਬੰਧ
ਨੂੰ ਇਕ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਸੀ:

ਉਹ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁੱਡਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੱਥਰ ਕੱਢ ਸੁੱਟੇ,
ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਚੰਗੀਆਂ ਦਾਬਾਂ ਲਾਈਆਂ
ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਬੁਰਜ ਉਸਾਰਿਆ,
ਨਾਲੇ ਉਸ ਵਿਚ ਇਕ ਚੁਬੱਚਾ ਪੁੱਟਿਆ,
ਤਾਂ ਉਸ ਉਡੀਕਿਆ ਭਈ ਉਸ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਅੰਗੂਰ ਲੱਗਣ,
ਪਰ ਲੱਗੇ ਜੰਗਲੀ ਅੰਗੂਰ (ਯਸਾਯਾਹ 5:2)।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਡਾ ਫ਼ਰਕ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੱਤੀ 21 ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਦੁਸ਼ਟ
ਮਾਲੀਆਂ (ਯਹੂਦੀ ਆਗੂਆਂ) ਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਯਸਾਯਾਹ 5 ਵਿਚ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਵੇਲ (ਇਸਰਾਏਲ

ਅਤੇ ਯਹੂਦਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ) ਦੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਵੀ ਦੋਹਾਂ ਦਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਫਲ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਹ ਆਖਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ, ‘ਇਕ ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਲਾਇਆ।’ ਹੋਰਨਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਵਾਂਗ ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (20: 1 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ), ਅਤੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਲੋਕਾਂ ਜਾਂ ਖੁਦਾ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ (21:43)। ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਜਾਊ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜੋ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਤਿਆਰੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਦੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਦੇ ਚੁਫੇਰੇ ਬਾੜ ਦਿੱਤੀ। ‘ਬਾੜ’ (*phragmos*) ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਭਾਵ ‘ਵਾੜ,’ ‘ਕੰਧ,’ ਜਾਂ ‘ਘੇਰਾ’ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਨੂੰ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਅਤੇ ਚੋਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ (ਜ਼ਬੂਰ 80:12, 13) ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਕੰਧ (ਗਿਣਤੀ 22:24; ਕਹਾਉਤਾਂ 24:30, 31) ਜਾਂ ਕੰਡਿਆਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਕਹਾਉਤਾਂ 15:19; ਹੋਸ਼ਿਆ 2:6)।

ਫਿਰ ਵਾਢੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੇ ਰਸ ਲਈ ਇਕ ਚੁਬੱਚਾ ਕੱਢਿਆ। ‘ਰਸ ਲਈ ਚੁਬੱਚਾ’ (*lenos*) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਸ ਕੱਢਣ ਲਈ ਅੰਗੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਲਤਾੜਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਨਿੰਗਰ ਚੱਟਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਫੁੱਟ ਡੂੰਘੇ ਹੋੜ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਉੱਪਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੇਠਾਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਨਿੰਗਰ ਚੱਟਾਨ ਨਾ ਮਿਲਣ ਤੇ ਹੋੜ ਮਿੱਟੀ ਪੁੱਟ ਕੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਪੱਥਰ ਲਾ ਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪਲਾਸਟਰ ਨਾਲ ਕੋਟ ਕਰਕੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਕਟਾਈ ਵੇਲੇ ਜਵਾਨ ਰਾਹੀਂ ਅੰਗੂਰਾਂ ਨੂੰ ਲਤਾੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਅੰਗੂਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਪਰਲੇ ਹੋੜ ਵਿਚ ਲਤਾੜੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਰੱਸ ਹੇਠਲੇ ਹੋੜ ਵਿਚ ਨਿੱਕਲ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਖ਼ਮੀਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਸ਼ਕਾਂ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਅੰਗੂਰਾਂ ਨੂੰ ਲਤਾੜਨਾ ਆਨੰਦ ਅਤੇ ਜਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (ਯਸਾਯਾਹ 16:10)।

ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਬੁਰਜ ਉਸਾਰਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਫਲ ਨੂੰ ਚੁਰਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਸੀ (2 ਇਤਿਹਾਸ 26:10; ਸਰੇਸ਼ਟ ਗੀਤ 2:15)। ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਵਿਚ ‘ਬੁਰਜ’ (*purgus*) ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਗੋਲ ਅਕਾਰ ਦਾ ਅਤੇ ਦਸ ਕੁ ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਪੱਥਰ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉੱਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਟਹਿਣੀਆਂ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।¹⁴ ਉੱਥੋਂ ਚੌਂਕੀਦਾਰ ਪੂਰੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਨੂੰ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਚੌਂਕੀਦਾਰ ਕਟਾਈ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਹਰ ਵੇਲੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਆਪਣੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਲਈ ਇਹ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰ ਲੈਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਦਾਰ ਉਹ ਨੂੰ ਮਾਲੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਸੌਂਪ ਕੇ ਪਰਦੇਸ ਚੱਲਿਆ ਗਿਆ। ਦਾਖਾਂ ਦੀ ਬਿਜਾਈ, ਛਾਂਗਣ, ਅਤੇ ਦੇਖ ਭਾਲ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਲੀਆਂ ਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਬਹੁਤ ਫਲ ਲਿਆਵੇ। ਇਸ ਕਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਫਲਸਤੀਨ ਵਿਚ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਜਗੀਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਆਮ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਮੀਰ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਗ਼ਰੀਬ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਤੇ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਸਨ।¹⁵ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਵਿਚ ਮਾਲੀ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਗਿਆ (21:45)।

ਆਇਤ 34. ਫਲਾਂ ਦੀ ਕੁੱਤ ਆਉਣ ਤੇ ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਕਰ ਮਾਲੀਆਂ ਦੇ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਫਲ ਲੈਣ ਲਈ ਘੱਲੇ। ਇਹ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਮਿਲ ਕੇ ਵਾਢੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਹੁਤਾ ਸੀ।

ਮਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਰੇਸ਼ਟ ਗੀਤ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ:

ਬਾਲ ਹਮੇਨ ਵਿਚ ਸੁਲੇਮਾਨ ਦਾ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਸੀ,

ਉਸ ਨੇ ਉਹ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਰਾਖਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ।

ਹਰ ਇਕ ਉਹਦੇ ਫਲ ਦੇ ਲਈ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰ ਸਿੱਕੇ ਲਿਆਵੇ (ਸਰੇਸ਼ਟ ਗੀਤ 8: 11)।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਫਲ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਰ ਪੈਸਾ ਰਾਜੇ ਕੋਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਖਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਦੋ ਸੌ ਸ਼ੇਕੇਲ ਰੱਖਣੇ ਸਨ (ਸਰੇਸ਼ਟ ਗੀਤ 8: 12)। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਫ਼ਾਇਦਾ ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲਣਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਉਸ ਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਵਿਚ ਆਦਮੀ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਫਲ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਸੀ। ਜੇ ਉਹ ਇਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਇਕੱਠੀ ਨਾ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਦੇ ਖੁੱਸਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲੀ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਮਿਸ਼ਨਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਵਾਢੀ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਤਕ ਬਗੈਰ ਝਗੜੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਵੇ ਤਾਂ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਮਲਕੀਅਤ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।^੯ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ *ਹਜ਼ਕਾ* ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਮਾਲੀਆਂ ਤੋਂ ਫਲ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਟਾਲਮੁਡ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਜੇ [ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ] ਦਾਅਵੇਦਾਰ [ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ] ਆਦਮੀ ਦੀ ਆਪਣੇ ਮੋਢਿਆਂ ਤੇ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਟੋਕਰੀ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੇ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਦੀ ਹੈ।'^੭ ਲਿਓਨ ਮੌਰਿਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਨਵੇਂ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਵਿਚ ਚੌਥੇ ਸਾਲ ਤਕ ਬਹੁਤੀ ਫ਼ਸਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਵੇਂ ਸਾਲ ਤਕ ਬਹੁਤਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮਾਲਕ ਕਰਾਇਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਪੱਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਦ ਤੋਂ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪੈਸਾ ਖ਼ਰਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।^੯

ਆਇਤ 35. ਮਾਲੀਆਂ ਨੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਚਾਕਰਾਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਲ ਫ਼ਲ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੁੱਟਿਆ ਅਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਿਆ ਅਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੱਥਰਾਅ ਕੀਤਾ। ਸਾਡੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਲੀਆਂ ਦੇ ਵੇਹਲਪਣ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। ਬੇਦੇਸ਼ੇ, ਨਿਹੱਥੇ ਦੂਤਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਨੂੰ ਗਿਰੀ ਹੋਈ ਹਰਕਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।^੯ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਵਾਲੇ ਚਾਕਰ ਖ਼ੁਦ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੌਬਾ ਦੇ ਯੋਗ ਫਲ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਘੱਲੇ ਗਏ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਨਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਯਸਾਯਾਹ 5: 4)। ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ ਨਬੀਆਂ ਦੀ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਹੀ ਸੁੱਟਿਆ।¹⁰

ਆਇਤ 36. ਬੇਮਿਸਾਲ ਰਹਿਮ ਵਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਫੌਰਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਹ ਲੈਣ ਲਈ ਜੇ ਉਸ ਦਾ ਹੱਕ ਸੀ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਉਹ ਨੇ ਹੋਰ ਚਾਕਰ ਪਹਿਲਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਕ ਘੱਲੇ। ਦੁਸ਼ਟ ਮਾਲੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ। ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ 'ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹੀ' ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ

ਕੋਲ ਨਬੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ‘ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਭਰੇ ਰਹਿਮ’ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।¹¹

ਆਇਤ 37. ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਮਾਲੀ ਉਸ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣਗੇ, ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਮਰਕੁਸ ਉਸ ਨੂੰ ‘ਪਿਆਰਾ ਪੁੱਤਰ’ ਆਖਦਾ ਹੈ (ਮਰਕੁਸ 12:6)। ਆਇਤ 38 ਵਿਚ ਮਾਲੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ‘ਵਾਰਸ’ ਦੱਸਿਆ। ਇਹ ਪੁੱਤਰ ਯਿਸੂ ਹੈ ਜੋ ਖੁਦ ਦਾ ‘ਪਿਆਰਾ ਪੁੱਤਰ’ ਹੈ (3:17; 17:5)। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੀਆਂ ਕਈ ਮਨੁੱਖੀ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਇਨਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀਆਂ ਹਨ:

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਜਿਨ ਪਿਛਲਿਆਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਨਬੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਵਡੇਰਿਆਂ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰੀ ਅਤੇ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਸਭਨਾਂ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਵਾਰਸ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 1:1, 2; NIV)।

ਆਇਤ 38. ਜਦ ਮਾਲੀਆਂ ਨੇ ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਦਾ ਵਾਰਸ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਉਹਦਾ ਵਿਰਸਾ ਲੈ ਲੈਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਕਿ ‘ਵਾਰਸ’ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਛਾਣਨਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਮਰ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ (ਵੇਖੋ 1 ਰਾਜਿਆਂ 21)।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਖ਼ਤਰੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ। ਯਹੂੰਨਾ 11:47-53 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਉਸ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਕਰੀ ਜਾਣਗੇ। ਮਸੀਹਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੇ ਰੋਮੀ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਤਨ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣ ਜਾਂਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੱਧ ਅਸਾਨ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਕ ਆਦਮੀ ਪੂਰੀ ਕੌਮ ਦੇ ਦੁੱਖ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਮਰ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਗੁਆਉਣ ਦਾ ਜੋਖਿਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕ ਸਕੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਚਾਲ ਚੱਲੀ।

ਆਇਤ 39. ਮਾਲੀਆਂ ਨੇ ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਬਾਗੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਮਾਰ ਸੁੱਟਿਆ। ਮਰਕੁਸ 12:8 ਇਹ ਤਰਬੀਬ ਉਲਟਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟਣਾ ਸੀ। ਮੱਤੀ ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਮੂਲ ਵਿਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਲਗਦੀ ਹੈ।¹² ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਲੜੀ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਸੰਭਵ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਫ਼ ਸਫ਼ਾਈ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਖਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੌਰਿਸ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮਾਲੀਆਂ ਨੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਲਹੂ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਵਿਚ ਵਹਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਬਾਗ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਾ ਫਲ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਚਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ।¹³ ਦੂਜਾ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੜੀ ਯਿਸੂ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਸਲੀਬ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯਹੂਜ਼ਲਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾਣ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ (ਯਹੂੰਨਾ 19:17, 20); ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ‘ਫਾਟਕੋਂ ਬਾਹਰ

ਦੁੱਖ ਝੱਲਿਆ’ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 13: 12)।

ਮਸੀਹ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪਰਗਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਛੇਤੀ ਹੀ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ (16:21; 17:22, 23; 20:18, 19)। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹੀ ਸਚਿਆਈ ਆਪਣੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਵਿਚ ਲੁਕਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਆਇਤਾਂ 40, 41. ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੇ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਆਲ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮਾਲਕ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਤੇ ਮਾਲੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਕਰੇਗਾ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੁਰਿਆਰਾਂ ਦਾ ਬੁਰੀ ਤਰਾਂ ਨਾਸ ਕਰੂ ਅਤੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ਼ ਹੋਰਨਾਂ ਮਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇਗਾ ਜੋ ਰੁੱਤ ਸਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਫਲ ਪੁਚਾਉਣਗੇ।’ ਮਾਲੀਆਂ ਦੇ ਅਨਿਆਂ ਤੇ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਆਇਤ ਵਿਚ ‘ਬੁਰਿਆਰਾਂ ਦਾ ਬੁਰੀ ਤਰਾਂ ਨਾਸ ਕਰੂ’ (*kakous kekos*) ਦੇ ਦੁਹਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਹਾਣੀ ਵਾਲੇ ਮਾਲੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਾਲਕ ਆਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਵੇਂ ਹੀ ਬਦਲਾ ਲੈ ਲਵੇਗਾ। ਰੋਮੀ ਰਵਾਇਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜਦ ਕਿਸੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਕਤਲ ਨੌਕਰ ਹੱਥੋਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨੌਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।¹⁴ ਮਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸਮਝੇ ਬਗ਼ੈਰ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ (21:31; ਵੇਖੋ 2 ਸਮੁਏਲ 12:5-7)। ਇਹ ਸਮਝੇ ਬਗ਼ੈਰ ਕਿ ਉਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਸੀ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਨਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਣਾ ਸੀ। ਤਾਂ ਵੀ ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਬਦਲਾ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਆਂ ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਅਤੇ 70 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਹੈਕਲ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਨਾਲ ਆਇਆ।

ਆਇਤ 42. ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਭਲਾ ਤੁਸੀਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ? ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਬਣਾਇਆ। ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਰੱਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਅਤੇ ਚਰਚਾਵਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਹੁੰਦੀ ਸੀ (12:3, 5; 19:4; 21:16; 22:31)। ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿਚ ਉਹ ਪਰੋਸ਼ਾਨ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਯਿਸੂ ਨੇ ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 118:22, 23 ਵਿੱਚੋਂ ਦੁਹਰਾਇਆ:

ਜਿਸ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਰੱਦਿਆ,
ਸੋਈ ਖੂੰਜੇ ਦਾ ਸਿਰਾ ਹੋ ਗਿਆ।
ਇਹ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਵੱਲੋਂ ਹੋਇਆ,
ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਅਚਰਜ਼ ਹੈ।

ਉਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਾਫ਼ ਸੀ, ‘ਖੂੰਜੇ ਦਾ ਸਿਰਾ’ ਖ਼ੁਦ ਯਿਸੂ ਸੀ ਪਰ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਕਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਭਵਨ ਵਿਚ ‘ਖੂੰਜੇ

ਦਾ ਸਿਰਾ' ਬਣ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਮੱਤੀ ਦੀ ਯੂਨਾਨੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਪਤਤੀ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਉਵੇਂ ਹੀ ਦੋਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਢਲੀ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਜ਼ਾਹਿਰ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਇਕ ਅਹਿਮ ਆਇਤ ਸੀ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਵਿਚ (21:42; ਮਰਕੁਸ 12: 10, 11; ਲੂਕਾ 20: 17), ਬਲਕਿ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 4: 11 ਅਤੇ 1 ਪਤਰਸ 2:7 ਵਿਚ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਜ਼ਬੂਰ 118 ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਦੋਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ (21:9 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)।

ਆਇਤ 43. ਯਿਸੂ ਨੇ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਰਾਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਾਈ ਕੌਮ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਉਹਦੇ ਫਲ ਦੇਵੇ। ਵਿਅੰਗ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਸੀ (21:41)। ਇਹ 'ਨਵੀਂ' ਕੌਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਯਹੂਦੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਗੈਰ ਕੌਮ, ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਕਿਰਪਾ ਭਰੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਹਲੀਮੀ ਨਾਲ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਸੀ (1 ਪਤਰਸ 2:9, 10)।

ਆਇਤ 44. ਕੁਝ ਪੁਰਾਤਨ ਹੱਥਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਆਇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਵੱਲੋਂ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਲੂਕਾ 20: 18 ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਇਹ ਆਇਤਾਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਆਇਤ 43 ਦੇ ਅਖੀਰ (*autes*) ਤੋਂ ਆਇਤ 44 ਦੇ ਅਖੀਰ (*auton*) ਤਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਚੂਕ ਨਜ਼ਰ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।¹⁵

ਪੱਥਰ ਦਾ ਰੂਪਕ ਆਇਤ 42 ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਪੱਥਰ ਉੱਤੇ ਡਿੱਗੇਗਾ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਮਸੀਹ ਕੋਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਤੌਬਾ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਚੂਰ ਚੂਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਵੱਲੋਂ ਦਰੁਸਤ ਕਰਕੇ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਜਿਹਦੇ ਉੱਤੇ ਇਹ ਪੱਥਰ ਡਿੱਗੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪੀੜ ਸੁੱਟੇਗਾ। ਇਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਸ ਕਹਾਵਤ ਦੀ ਖ਼ਾਸ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਵਾਲੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਮੀ ਜਰਨੈਲ ਟਾਈਟਸ ਨੂੰ 70 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਅਸਲ ਯਹੂਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਆਇਤਾਂ 45, 46. ਯਹੂਦੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝ ਨਾ ਆਏ ਹੋਣ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਸਬਕ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਧਾਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਣਗੇ, ਪਰ ਉਦੋਂ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਡਰੇ ਸਨ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਫ਼ਤਹਿਮੰਦ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤਿੰਨੋਂ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਨਬੀ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਯੂਹੰਨਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਯਿਸੂ ਦੀ ਬੜੀ ਮਾਨਤਾ ਸੀ (21:26)।

ਰਾਜੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ (22:1-14)

¹ਯਿਸੂ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਫੇਰ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਅਰ ਕਿਹਾ। ²ਸੁਰਗ ਦਾ ਰਾਜ ਇਕ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵਰਗਾ ਹੈ ਜਿਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ। ³ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸੱਦੇ

ਹੋਇਆ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਸੱਦਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਚਾਕਰਾਂ ਨੂੰ ਘੱਲਿਆ ਪਰ ਉਹ ਆਉਣ ਨੂੰ ਰਾਜੀ ਨਾ ਹੋਏ। ⁴ਫੇਰ ਉਹ ਨੇ ਹੋਰਨਾਂ ਚਾਕਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਘੱਲਿਆ ਜੋ ਸੱਦੇ ਹੋਇਆ ਨੂੰ ਕਹੇ ਭਈ ਵੇਖੋ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਖਾਣਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਬੈਲ ਅਰ ਮੋਟੇ ਮੋਟੇ ਜਾਨਵਰ ਕੋਹੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਚੱਲੋ। ⁵ਪਰ ਉਹ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਰ ਕੇ ਚੱਲੇ ਗਏ, ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਖੇਤ ਨੂੰ ਅਰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਵਣਜ ਬੁਪਾਰ ਨੂੰ। ⁶ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਉਹ ਦੇ ਚਾਕਰਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤ ਲਾਹੀ ਅਰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਿਆ। ⁷ਤਾਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕ੍ਰੋਧ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਘੱਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੂਨੀਆਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਫੂਕ ਸੁੱਟਿਆ। ⁸ਤਦ ਉਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਕਰਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਤਾਂ ਤਿਆਰ ਹੈ ਪਰ ਸੱਦੇ ਹੋਏ ਨਲਾਇਕ ਹਨ। ⁹ਮੈਂ ਤੁਸੀਂ ਚੁਰਾਹਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਓ ਅਤੇ ਜਿੰਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਸੱਦ ਲਿਆਓ। ¹⁰ਤਾਂ ਉਹ ਚਾਕਰ ਰਸਤਿਆਂ ਉੱਤੇ ਬਾਹਰ ਜਾਕੇ ਬੁਰੇ ਭਲੇ ਜਿੰਨੇ ਮਿਲੇ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਲਿਆਏ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲਾ ਘਰ ਮੇਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ।

¹¹ਪਰ ਜਦ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਮੇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਅੰਦਰ ਆਇਆ ਤਦ ਉੱਥੋਂ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਡਿੱਠਾ ਜਿਹੜਾ ਵਿਆਹੁਣਾ ਕੱਪੜਾ ਪਹਿਨਿਆ ਹੋਇਆ ਨਾ ਸੀ। ¹²ਅਤੇ ਉਹ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਭਾਈ, ਤੂੰ ਇੱਥੇ ਵਿਆਹੁਣੇ ਕੱਪੜੇ ਬਾਝੋਂ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਅੰਦਰ ਆਇਆ? ਪਰ ਉਹ ਚੁੱਪ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ। ¹³ਤਦ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਟਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਇਹ ਦੇ ਹੱਥ ਪੈਰ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਇਹ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਦੇ ਅੰਧਘੋਰ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿਓ ! ਉੱਥੇ ਰੋਣਾ ਅਤੇ ਕਚੀਚੀਆਂ ਵੱਟਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ¹⁴ਕਿਉਂ ਜੋ ਸੱਦੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹਨ ਪਰ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਥੋੜੇ।

ਰਾਜੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਵੱਲੋਂ ਤੀਜਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਹੈ (21:28-32, 33-46; 22:1-14)।¹⁶ ਇਹ ਰਾਜ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਮਸੀਹਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਠੁਕਰਾਉਣ ਕਰਕੇ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਉਸ ਦੀ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਪਰਜਾ ਸਨ, ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਲਿਆਉਣੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਅਯੋਗ ਮੰਨਦੇ ਸਨ (ਸ਼ਾਮਰੀਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ) ਇਜ਼ਤ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੜਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 1. ਅਧਿਆਇ 21 ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਯਾਜਕਾਂ ਅਤੇ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਆਉਣ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਸਨ ਇਸ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵੱਧ ਗਈ। ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਫੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਡਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੀ ਰੱਖਿਆ (21:45, 46)। ਯਿਸੂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਖਾਏ ਗਏ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਇਤ 1 ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਤੀਜਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੱਸਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ: ਉਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਫੇਰ ਬਚਨ ਕੀਤਾ। ‘‘ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ’’ ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਵਚਨ ਵਿਚ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਿਵੇਂ? (1) ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਇਕ ਮੌਕੇ ਤੇ ਤਿੰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਕਹਿਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (21:28-22:14)। (2) ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਇਸ ਤੀਜੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇ ਦੋ ਭਾਗ ਹਨ (22:1-10, 11-14)। (3) ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੱਸੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।

ਆਇਤ 2. ਯਿਸੂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ‘‘ਸੁਰਗ ਦਾ ਰਾਜ ... ਵਰਗਾ ਹੈ’’ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਸੀ (13:24, 31, 33, 44, 45, 47; 18:23; 20:1;

25: 1)। ਇੱਥੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਕ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਵੇਖੋ 5:35; 18:23; 21:28, 33), ਜਦਕਿ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਯਿਸੂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦਾ ਬੇਟਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ 21:37)। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੀ ਲਿਖਤ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾੜੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ (9: 15; 25: 1; ਯੂਹੰਨਾ 3:29; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5:27; ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 21:2, 9)। ਲਾੜੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਭਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਯਕੀਨ ਉਹ ਖੁਦਾ ਦਾ ਰਾਜ ਭਾਵ ਮਸੀਹ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਹੈ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5:22-33)।

ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਆਗੂਆਂ ਲਈ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਦਾਅਵਤਾਂ ਦੇਣਾ ਆਮ ਗੱਲ ਸੀ।¹⁷ ਰੋਬਰਟ ਐਚ. ਮਾਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਦੀ ਦਾਅਵਤ ਦਾ ਰੂਪਕ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਯਸਾਯਾਹ 25:6ਤੋਂ)। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਯੁਗਾਂਤ-ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।'¹⁸ ਮੱਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ ਵਿਚ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਦੀ ਦਾਅਵਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਤ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ (25: 10; ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 19:7-9)।

ਆਇਤ 3. ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਚਾਕਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਤੋਂਬਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਨਬੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਵੇਖੋ 21:34)। ਜਦ ਚਾਕਰਾਂ ਨੇ ਸੱਦੇ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ ਦਾਅਵਤ ਵਿਚ ਸੱਦਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਰਾਜੀ ਨਾ ਹੋਏ।

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਆਨੰਦ ਅਤੇ ਜਸ਼ਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿਚ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ ਬੜੇ ਮਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਉਣਾ ਅਪਮਾਨ ਦੀ। ਸੱਦੇ ਹੋਏ ਮੇਹਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਮੌਕੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵਤ ਅੜਚਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਦਾਅਵਤ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਉਣਾ ਕਿਸੇ ਲਈ ਆਮ ਬੰਦੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ, ਕਰਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸੱਦੇ ਦੀ ਭਿਆਨਕਤਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਵਾਲੀ ਦਾਅਵਤ ਇਕ ਸ਼ਾਹੀ ਮੌਕਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਮੀਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ।

ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਫਰਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਗਣੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾੜੇ ਅਤੇ ਲਾੜੀ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਕੁੜਮਾਈ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮੰਗਣੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੂਰਾ ਸਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਤਲਾਕ ਨਾਲ ਹੀ ਤੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕੁੜਮਾਈ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਵਿਚਾਰ ਮਰੀਅਮ ਅਤੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜਿਸਮਾਨੀ ਸਬੰਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਨੀ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (1: 18-21)। ਜੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁੜੀ ਦੇ ਮੰਗੋਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਧਵਾ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਮੰਗਣੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਦਾਅਵਤ ਲਈ ਸੱਦੇ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਰਸਮੀ ਸੱਦੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਗਣੀ ਵੇਲੇ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲੰਮਾ ਵਕਫ਼ਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਦੂਜਾ ਸੱਦਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਦਲਾ ਬਦਲੀ ਲਈ ਦੂਜੇ ਸੱਦੇ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਹੀ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨਾ

ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸੀ ਕਿ ਤਿਆਰੀ ਕਦੇ ਪੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ (ਲੂਕਾ 14: 16, 17)।¹⁹

ਸੱਦੇ ਹੋਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨੇੜੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਹਰਕਾਰਾ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਉਵੇਂ ਕੱਪੜੇ ਨਾ ਪਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਹਲਕਾਰੇ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੇ ਫੌਰਨ ਬਾਅਦ ਲਾੜਾ, ਲਾੜੀ, ਸੱਦੇ ਹੋਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚੱਲਦਿਆਂ ਬਰਾਤ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਚੱਲਦਾ। ਵਿਆਹ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹ ਘਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਜੋੜੇ ਨੇ ਰਹਿਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਬਰਾਤ ਅਤੇ ਸੱਦੇ ਹੋਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆ ਜਾਣ ਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਫੇਰ ਦੇਰ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੱਦੇ ਹੋਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ (25: 1-13)।

ਆਇਤ 4. ਵਿਰਤਾਂਤ ਵਿਚ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਿਹੜਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਸੱਦੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਠੁਕਰਾਏ ਜਾਣ ਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਹੋਰਨਾਂ ਚਾਕਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਘੱਲਿਆ ਕਿ ਖਾਣਾ ਤਿਆਰ ਹੈ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਆਉਣ ਲਈ ਬੁਲਾ ਕੇ ਧੀਰਜ ਵਿਖਾਇਆ (ਵੇਖੋ 21:36)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਅੱਗੇ ਦੇਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਤਿਆਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੈਲ ਅਰ ਮੋਟੇ ਮੋਟੇ ਜਾਨਵਰ ਕਟ ਕੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ (ਵੇਖੋ ਲੂਕਾ 15:23, 27, 30)।

ਪਹਿਲਾਂ ਸੱਦੇ ਗਏ ਮਹਿਮਾਨ ਯਹੂਦੀ ਹੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਤੌਝਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਸੱਦਾ ਸੀਨੈ ਪਹਾੜ ਤੇ ਸ਼ਰਾ ਦੇ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਖੁਦਾ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਸੱਦਣ ਲਈ ਬਾਰ ਬਾਰ ਨਬੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਿਆ (21:35, 36; 23:29-35)। ਆਪਣੇ ਇਕਲੌਤੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਆਖ਼ਰੀ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ (21:37-39)।

ਆਇਤ 5. ਦੂਜਾ ਸੱਦਾ ਵੀ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਕਰਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਕੁਝ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਲਕੀ ਗੱਲ ਜਾਣਿਆ’ (KJV; NKJV; ASV; RSV; NRSV)। ਕਿਰਿਆ ਸ਼ਬਦ (*ameleo*) ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਦੀ ‘ਬੇਪਰਵਾਹੀ,’ ‘ਅਪਮਾਨ,’ ਜਾਂ ‘ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰਨਾ।’ ਦਾਅਵਤ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹ ‘ਚੱਲੇ ਗਏ, ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਖੇਤ ਨੂੰ ਅਰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਵਣਜ ਬੁਧਾਰ ਨੂੰ।’ ਇੱਥੇ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਕਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬੁਰਿਆਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਵਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਹਨ ਕਿ ਭੌਤਿਕ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਖੁਦਾ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲੂਕਾ ਵਿਚ ਦਾਅਵਤ ਵਿਚ ਸੱਦੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾ ਆਉਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਖ਼ਰੀਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਖਣ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਬਲਦਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਜੋੜੀਆਂ ਖਰੀਦਣੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ (ਲੂਕਾ 14: 18-20)। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਆਇਤ 6. ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਭਾਵ ਜਿਹੜੇ ਖੇਤ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਵੇ ਚਾਕਰਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੱਤ ਲਾਹੀ ਅਰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਿਆ (ਵੇਖੋ 21:35, 36)। ਜ਼ਾਹਿਰ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ

ਨੂੰ ਮੰਜੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਚਾਹੇ ਉਸ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਨਾ ਹੀ ਮੰਨਣਾ ਹੋਵੇ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਮੁੱਖ ਦੇ ਦੂਤਾ ਨਾਲ ਬੱਦਸਲੂਕੀ ਕਰਨੀ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੀ ਪੈਣੀ ਸੀ।²⁰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਆਦਮੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਜਾਨ ਜੋਖਿਮ ਵਿਚ ਪਾਉਣੀ ਸੀ।

ਆਇਤ 7. ਆਪਣੇ ਚਾਕਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਐਨਾ ਕ੍ਰੋਧ ਵਿਚ ਆਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਘੱਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੂਨੀਆਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਫੂਕ ਸੁੱਟਿਆ। ਆਪਣੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਨਾਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੇਕਸੂਰ ਹਰਕਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਫੂਕ ਦੇਣਾ ਫੌਜ ਲਈ ਆਮ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦੇਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਸੀ।²¹

ਇਸ ਆਇਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਨਿਆਂ ਤੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਕ੍ਰੋਧ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਾ ਜਿਹੜਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ (18:34; 21:40, 41)। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬੇਹੱਦ ਧੀਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਧੀਰਜ ਦੀ ਇਕ ਹੱਦ ਹੈ। ਇਕ ਸਮਾਂ ਆਵੇਗਾ ਜਦ ਉਹ ਸਚਮੁਚ ਵਿਚ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵੇਗਾ।

ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਨਬੂਵਤ ਵਾਲੀ ਵੀ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਸੀ ਜਿਹੜੀ 70 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੀ।²² 24: 1, 2, 15 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਨਬੂਵਤ ਕੀਤੀ। ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਜਦ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੜਨ ਦੀ ਖੁਦਾ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਤਬਾਹੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਰੋਮੀ ਜਰਨੈਲ ਟਾਈਟਸ ਨੂੰ ਖੜਾ ਕੀਤਾ। 70 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੈਕਲ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਸੀਹ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ (ਲਗਭਗ 30 ਈਸਵੀ), ਪਰ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਹੋਰ ਚੱਲਣ ਦਿੱਤਾ। ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ (ਵੇਖੋ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 8: 13), ਇਹ ਹੋਰ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸਰਾਏਲ ਹੁਣ ਖੁਦਾ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਸਨ।

ਆਇਤਾਂ 8, 9. ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਨਲਾਇਕ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਅੰਗ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ‘ਲਾਇਕ’ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ‘ਲਾਇਕ’ (*axios*) ਸ਼ਬਦ ਪਿਸੀਦਿਆ ਦੇ ਅੰਤਾਕੀਆ ਵਿਚ ਵਚਨ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪੌਲਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ: ‘ਜ਼ਰੂਰ ਸੀ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਵਚਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਪਰ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਦੀਪਕ ਜੀਉਣ ਦੇ ਜੋਗ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਵੇਖੋ ਅਸੀਂ ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ’ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 13:46)। ਇਥੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਦਾਅਵਤ ਵਿਚ ਸੱਦਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਚਾਕਰਾਂ ਦੇ ਤੀਜੇ ਟੋਲੇ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ। ਇਸ ਵਾਰ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ‘ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਚੁਰਾਹਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਓ’। ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦ ‘ਚੁਰਾਹਿਆਂ’ (*diexodous ton hodon*) ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ‘ਮੁੱਖ ਬਜ਼ਾਰਾਂ’ (TEV), ‘ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਠੁੱਕਰਾਂ’ (NCV), ਅਤੇ ‘ਮੁੱਖ ਚੁਰਾਹਿਆਂ’ (NJB) ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ‘ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਖ ਸੜਕ ਸ਼ਹਿਰ (ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ) ਨਿੱਕਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦੇਹਾਤ ਵਿਚ (ਬਾਹਰ) ਜਾਂਦੀ ਹੈ’।²³ ਰੋਬਰਟ ਐਚ. ਗੁੰਡਰੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਥਾਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਲੋਕ ਮਿਲਣੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ

‘ਸ਼ਹਿਰ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ’ (22:7) ^{੧੪}

ਆਇਤ 10. ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਕਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬੁਰੇ ਕਿ ਭਲੇ ਇਹ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਵੇਖਣ ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਅਵਤ ਵਿਚ ਆਉਣ ਲਈ ਆਖਣ। ਪਹਿਲਾਂ ਸੱਦੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਇਹ ਆਮ ਲੋਕ ਹੀ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸੱਦੇ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲਾ ਘਰ ਮੇਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ (ਵੇਖੋ 8:11, 12; 21:41)। ਯਹੂਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਰੱਦੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਸੁਰਗ ਦਾ ਰਾਜ ਸਭ ਕੌਮਾਂ, ਵਰਗਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ (28:18-20; ਮਰਕੁਸ 16:15, 16)।

ਆਇਤ 11. ਜਦ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਮੇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਅੰਦਰ ਆਇਆ ਤਦ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਆਹੁਣਾ ਕੱਪੜਾ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਆਹ ਦੀ ਇਸ ਦਾਅਵਤ ਲਈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖ਼ਾਸ ਕੱਪੜੇ ਹੋਣ। ਖ਼ਾਸ ਮੌਕਿਆਂ ਲਈ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਾਹੀ ਕੱਪੜੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ (2 ਰਾਜਿਆਂ 10:22) ^{੧੫} ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਗ਼ਰੀਬ ਸਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਹੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਹੋਣ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇੱਥੇ ਕੱਪੜੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਖ਼ੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 3:21-26; ਗਲਾਤੀਆਂ 3:26-29)।

ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਮਹਿਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਚਿੱਟੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰਾ ਸੈਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਧਰਮੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੀ ਉਮੀਦ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ^{੧੬} ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਇਕ ਰੂਪਕ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਦੀ ਲਾੜੀ ਵੱਲੋਂ ਪਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਾਫ਼ ਕਤਾਨ (ਚਮਕੀਲੀ ਅਤੇ ਸੁੱਧ) ‘ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਧਰਮੀ ਕੰਮ’ ਹੈ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 19:8)। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਪਿਛਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਚੰਗਾ ਫਲ ਲਿਆਉਣਗੇ (21:41, 43; ਵੇਖੋ 5:20) ^{੧੭}

ਆਇਤ 12. ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਇਸ ਮਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ‘ਭਾਈ’ ਆਖਿਆ (20:13 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ, ‘ਤੂੰ ਇੱਥੇ ਵਿਆਹੁਣੇ ਕੱਪੜੇ ਬਾਝੋਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਆਇਆ?’ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਬਾਨਾਂ ਨੇ ਅੰਦਰ ਕਿਵੇਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ। ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਸਵਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਕੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ‘ਕਿਉ’ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ (*peos*) ਸਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਠੁਕਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘ਤੇਰੀ ਹਿੰਮਤ ਕਿਵੇਂ ਹੋਏ?’ ਜਾਂ ‘ਕਿਸ ਹੱਕ ਨਾਲ?’ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਖ਼ਾਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘ਵਿਆਹ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਬਗੈਰ ਇੱਥੇ ਆਉਣ ਦੀ ਤੈਨੂੰ ਹਿੰਮਤ ਕਿਵੇਂ ਪਈ?’ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ^{੧੮} ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਬੜਾ ਦੁੱਖ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਚੁੱਪ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਲਈ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (*phimoo*) ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਨੁਵਾਦ ‘ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਛਿੱਕਾ ਲਗ ਗਿਆ’ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ‘ਖਾਮੋਸ਼’ ਹੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵਿਆਹ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਬਗੈਰ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ‘ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ, ਪਰ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਢਾਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।’ ^{੧੯} ਕੁਝ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਚੇਲੇ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਸ ਦੀ ਦੂਜੀ ਆਮਦ ਵੇਲੇ ਕਿਆਮਤ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ (7:21-23; 24:45-51; 25:41-46)।

ਆਇਤ 13. ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਟਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਉਸ ਮਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪੈਰ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਅੰਧਘੋਰ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦੇਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਜਿੱਥੇ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਕਚੀਚੀਆਂ ਵੱਟਣਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਭਾਸ਼ਾ ਉਸ ਅਬਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਉਦਾਸੀ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ (8: 12 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)।

ਆਇਤ 14. ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਹ ਆਖਦਿਆਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ, ‘‘ਕਿਉਂ ਜੋ ਸੱਦੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹਨ ਪਰ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਥੋੜੇ।’’ ‘‘ਬਹੁਤ’’ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਥੇ ‘‘ਸਭ’’ ਦੇ ਅਰਥ ਵਾਲੇ ਇਜ਼ਹਾਰ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ (20:28 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ‘‘ਸੱਦੇ ਹੋਏ’’ ਲਈ ਯੂਨਾਨੀ ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ (*kletos*) ਦਾ ਸਬੰਧ ‘‘ਬੁਲਾਏ ਹੋਏ’’ ਲਈ ਕਿਰਿਆ ਸ਼ਬਦ (*kaleo*) ਨਾਲ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪੂਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ (22:3, 4, 8, 9)। ਆਦਰਸ਼ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇੰਜੀਲ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਦਾ ਸੱਦਾ ਹਰ ਕਿਸੇ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਹੈ (28: 18–20; ਮਰਕੁਸ 16: 15, 16; ਲੂਕਾ 24: 47)। ਪਰ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸ਼ਾਇਦ ਨਾ ਮਿਲੇ (ਰੋਮੀਆਂ 10: 14, 15)।

ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਥੋੜੇ ਜਿਹੇ ਲੋਕ ਹਨ। ਮੌਰਿਸ ਨੇ ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ‘‘ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਬੁਲਾਹਟ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸੋਚਣ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੁਲਾਹਟ ਵੀ ਉਹੋ ਜਿਹੀ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।’’³⁰ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਬੁਲਾਹਟ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਉਹ ‘‘ਚੁਣੇ ਹੋਏ’’ (*ekletos*) ਹਨ (24:22, 24, 31) ਕਿਉਂਕਿ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਹੋਵੇਗਾ।

~~~ ਸਬਕ ~~~

ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ (21:28-32)

ਯਿਸੂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੌਂਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਖ਼ਤਿਆਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸ਼ਬਦ ਸਾਡੇ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

‘‘ਮੌਜੂਦ।’’ ਸਾਡੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਯੋਗਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਬੰਦਗੀ ਅਤੇ ਬਾਈਬਲ ਅਧਿਐਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

‘‘ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ।’’ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ‘‘ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਛੋਟੇ’’ ਨਾਲ ਲਗਾਅ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਯਾਦ ਦੁਆਇਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ (25:40, 43)।

‘‘ਜਵਾਬਦੇਹ।’’ ਡੇਨਿਅਲ ਵੈਬਸਟਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘‘ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਵਿਚਾਰ ਖ਼ੁਦਾ ਪ੍ਰਤੀ ਮੇਰੀ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।’’³¹ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਖ਼ੁਦਾ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਹੋ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਮੌਜੂਦ, ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋ?

‘‘ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਚੱਲੋ’’ (22:4)

ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰ ਜ਼ਿਆਫ਼ਤ ਤੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨੌਕਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਸਭ ਕੁਝ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਚੱਲੋ’’ (22:4)। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਪੁਰਾਣੇ ਗੀਤ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ‘‘ਸਭ ਕੁਝ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਦਾਅਵਤ ਵਿਚ

ਆਓ।³² ਸੁਰਗੀ ਤਿਆਰੀਆਂ ਖੁਦ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ (ਯੂਹੰਨਾ 14: 1-3)। ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ‘ਸੁਰਗ ਤਿਆਰ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਕ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਥਾਂ ਹੈ।’³³ ਲੈਂਦਿਕੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘ਵੇਖ, ਮੈਂ ਬੂਹੇ ਉੱਤੇ ਖਲੋਤਾ ਅਤੇ ਖੜਕਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਜੇ ਕੋਈ ਮੇਰੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣੇ ਅਤੇ ਬੂਹਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਹ ਦੇ ਕੋਲ ਅੰਦਰ ਆਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰਸ਼ਾਦ ਛਕਾਂਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਛਕੇਗਾ’ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 3:20)।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਕ੍ਰੇਗ ਐਸ. ਕੀਨਰ, *ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਗੋਸਪਲ ਆਫ ਮੈਥਿਊ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1999)*, 507. ²ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਲਈ, ਵੇਖੋ ਬਰੂਸ ਐਮ. ਮੈਜ਼ਗਰ, *ਏ ਟੈਕਸਚੁਅਲ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਗ੍ਰੀਕ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ*, ਜਿਲਦ 2ਜੀ (ਸਟੱਟਗਰਟ: ਜਰਮਨ ਬਾਈਬਲ ਸੋਸਾਇਟੀ, 1994), 44-46. ³ਮੱਤੀ ਆਪ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸੂਲੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਸੀ, ਪਰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮਗਰ ਚੱਲਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (9:9)। ⁴ਜ਼ੋਂਡਰਵਨ *ਇਲਸਟ੍ਰੇਟਡ ਬਾਈਬਲ ਬੈਕਗਰਾਊਂਡ ਕਮੈਂਟਰੀ*, ਅੰਕ 1, ਮੈਥਿਊ, ਮਾਰਕ, ਲੂਕਾ, ਸੰਪਾ ਕਲਿੰਟਨ ਈ. ਆਰਨੋਲਡ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਜ਼ੋਂਡਰਵਨ, 2002), 133 ਵਿਚ ਮਾਈਕਲ ਜੇ. ਵਿਲਕਿੰਸ, ‘ਮੈਥਿਊ।’⁵ਉਹੀ, 132. ⁶ਮਿਸ਼ਨਾਹ ਬਾਬਾ ਬਥਰਾ 3.1. ⁷ਟਾਲਮੁਡ ਬਾਬਾ ਬਥਰਾ 35ਬੀ। ⁸ਲਿਓਨ ਮੌਰਿਸ, *ਦ ਗੋਸਪਲ ਅਕਾਰਡਿੰਗ ਟੂ ਮੈਥਿਊ*, ਪਿੱਲਰ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1992), 540-41. ⁹ਕੀਨਰ, 512. ¹⁰ਵੇਖੋ 1 ਰਾਜਿਆਂ 18:4; 2 ਇਤਿਹਾਸ 24:20, 21; ਨਹਮਯਾਹ 9:26; ਯਿਰਮਿਯਾਹ 7:25, 26; 20:1, 2; 25:4; 26:21-23; ਮੱਤੀ 23:37; ਲੂਕਾ 13:34; ਇਬਰਾਨੀਆਂ 11:32-38.

¹¹ਡੋਨਲਡ ਏ. ਹੈਗਨਰ, *ਮੈਥਿਊ 14-28*, ਵਰਡ ਬਿਬਲੀਕਲ ਕਮੈਂਟਰੀ, ਜਿਲਦ 33ਬੀ (ਡਲਾਸ: ਵਰਡ ਬੁਕਸ, 1995), 620-21. ¹²ਲੂਕਾ 20:15 ਮੱਤੀ 21:39 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਪੁਰਾਤਨ ਹੱਥਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਮਰਕੁਸ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿਚ ਮੇਲ ਖਾਂਦਿਆਂ ਮੱਤੀ ਵਿਚ ਤਰਤੀਬ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਮੈਜ਼ਗਰ, 47)। ¹³ਮੌਰਿਸ, 542. ¹⁴ਟੇਸਿਟੁਸ ਐਨੱਲਸ 14.42. ¹⁵ਮੈਜ਼ਗਰ, 47. ¹⁶ਅਜਿਹਾ ਹੀ, ਪਰ ਫ਼ਰਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਲੂਕਾ 14:15-24 ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਕ ਨਾਮੀ ਫ਼ਰੀਸੀ ਦੇ ਘਰ ਖਾਣਾ ਖਾਂਦਿਆਂ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸੀ (ਲੂਕਾ 14:1)। ਬਾਅਦ ਦੇ ਰੱਬੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ (ਟਾਲਮੁਡ ਸ਼ੱਬ 153ਏ)। ¹⁷ਡਾਇਓਡੋਰਸ ਆਫ਼ ਸਿਸਲੀ 16.9.1.4-92.1; ਪਲਾਇਨੀ ਲੈਟਰਜ਼ 10.116. ¹⁸ਰੋਬਰਟ ਐਚ. ਮਾਉਂਸ, *ਮੈਥਿਊ*, ਨਿਊ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਿਬਲੀਕਲ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਪੀਬੋਡੀ, ਮੈਸਾਚੂਸੇਟਸ: ਹੈਂਡ੍ਰਿਕਸਨ ਪਬਲੀਸ਼ਰਜ਼, 1991), 205. ¹⁹ਪੇਪਰੀ ਉੱਚ ਅਤੇ ਹੇਠਲੇ ਦੋਹਾਂ ਵਰਗਾਂ ਵਿਚ ਦੋਹਰੇ ਸੱਦਿਆਂ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਦੀ ਸਾਖੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। (ਕੀਨਰ, 519.) ਰੱਬੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਲੋਕ ਦਾਅਵਤ ਵਿਚ ਤਦ ਤਕ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਜਦ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਦੋ ਵਾਰ ਸੱਦਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ (ਲੇਮੈਂਟੇਸ਼ਜ਼ ਰੱਬਾਹ 4.2.)। ਅਸਤਰ ਨੇ ਰਾਜੇ ਅਤੇ ਹਾਮਾਨ ਨੂੰ ਦਾਅਵਤ ਤੇ ਸੱਦਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਣ ਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਤਿਆਰੀਆਂ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਹਾਮਾਨ ਨੂੰ ਲੈ ਗਏ (ਅਸਤਰ 5:8; 6:14)। ²⁰ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦੂਤਾਂ ਨਾਲ ਕਦੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਨਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਜੇਸੇਫ਼ਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ

ਹਿਜ਼ਕਿਆਹ ਰਾਜੇ ਦੇ ਦੂਤਾਂ ਤੇ ਠੱਠਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੱਸਦੇ ਅਤੇ ਬੇਵਕੂਫ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਂਦੇ, ਖਿੱਲੀ ਉਡਾਈ ਸੀ (ਜੋਸੇਫ਼ਸ ਐਂਟੀਕੁਇਟੀਜ਼ 9.13.2.)।

²¹ਯਹੋਸ਼ੁਆ 6:24; 8:28; 11:11, 13; 1 ਸਮੂਏਲ 30:1; 1 ਰਾਜਿਆਂ 9:16; 2 ਰਾਜਿਆਂ 25:9; 2 ਇਤਿਹਾਸ 36:19; ਨਹਮਯਾਹ 1:3; 2:17; 4:2; ਜ਼ਬੂਰ 74:7, 8; ਯਸਾਯਾਹ 1:7; 64:11; ਯਿਰਮਿਯਾਹ 38:23; 39:8; 46:19; 52:13; ਆਮੋਸ 1:7, 10, 12. ²²ਟਾਈਟਸ ਵੱਲੋਂ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਅਤੇ ਹੈਕਲ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਲਈ, ਵੇਖੋ ਜੋਸੇਫ਼ਸ ਵਾਰਜ਼ 5; 6. ²³ਵਾਲਟਰ ਬਾਉਰ, *ਏ ਗ੍ਰੀਕ-ਇੰਗਲਿਸ਼ ਲੈਕਸੀਕਨ ਆਫ਼ ਦ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਐਂਡ ਅਦਰ ਅਰਲੀ ਕ੍ਰਿਸਚਿਅਨ ਲਿਟਰੇਚਰ*, ਜ਼ਿਲਦ 3ਜੀ ਸੇਧ ਅਤੇ ਸੰਪਾ. ਫ੍ਰੈਡਰਿਕ ਡਬਲਯੂ. ਡੈਂਕਰ (ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਪ੍ਰੈੱਸ, 2000), 244. AB ਵਿਚ ਹੈ 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਆਮ ਰਸਤੇ।' ²⁴ਰੋਬਰਟ ਐਚ. ਗ੍ਰਿੰਡਰੀ, *ਮੈਥਿਊ: ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਹਿਜ਼ ਲਿਟਰੇਰੀ ਐਂਡ ਬਿਓਲੋਜੀਕਲ ਆਰਟ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1982), 438. ²⁵ਟਾਲਮੁਡ ਸ਼ਬਥ 152ਬੀ। ²⁶ਡੇਵਿਡ ਹਿੱਲ, *ਦ ਗੋਸਪਲ ਆਫ਼ ਮੈਥਿਊ*, ਦ ਨਿਊ ਸੈਂਚੁਰੀ ਬਾਈਬਲ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1972), 302-3. ²⁷ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣ ਦਾ ਵਾਧੂ ਰੂਪਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। 'ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਸਤਰ ਲੇਲੇ ਦੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਧੋਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਟਾ ਕੀਤਾ' ਹੈ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 7:14)। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਆਪਣੇ ਬਸਤਰ ਨੂੰ ਦਾਗ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣ ਦਿੱਤਾ ਉਹ ਉੱਜਲੇ ਵਸਤਰ ਪਹਿਨੇ [ਮਸੀਹ ਦੇ] ਨਾਲ ਫਿਰਨਗੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਜੋਗ ਹਨ' (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 3:4)। 'ਜਿਹੜਾ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਉਹਨੂੰ ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਚਿੱਟੇ ਵਸਤਰ ਪਹਿਨਾਏ ਜਾਣਗੇ' (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 3:5)। ਮਸੀਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨੰਗੇਜ਼ ਢੱਕਣ ਲਈ ਉਸ ਤੋਂ ਚਿੱਟੇ ਵਸਤਰ ਲੈ ਲੈਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 3:18)। ²⁸ਵੇਖੋ ਬਾਉਰ, 901. ²⁹ਡਗਲਸ ਆਰ. ਏ. ਹੇਅਰ, *ਮੈਥਿਊ, ਇੰਟਰਪ੍ਰਿਟੇਸ਼ਨ* (ਲੁਈਸਵਿੱਲੇ: ਜੌਨ ਨੌਕਸ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1993), 252. ³⁰ਮੌਰਿਸ, 552.

³¹ਅਲਿਜ਼ਾਬੇਥ ਆਰਮਸਟ੍ਰਾਂਗ ਰੀਡ ਐਂਡ ਗ੍ਰੇਮ ਮਰਸਰ ਐਡਮ, *ਡੈਨੀਏਲ ਵੈਬਸਟਰ: ਏ ਕਰੈਕਟਰ ਸਕੈਚ* (ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਐਚ. ਜੀ. ਕੈਂਪਬੇਲ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1903), 123. ³²ਸ਼ਾਰਲੇ ਜੀ. ਹੋਮਰ, 'ਕਮ ਟੂ ਦ ਪ੍ਰੀਸਟ' *ਸੌਂਗਜ਼ ਆਫ਼ ਦ ਚਰਚ*, ਸੰਕ. ਸੰਪਾ. ਆਲਟੋਨ ਐਚ. ਹਾਵਰਡ (ਵੈਸਟ ਮੋਨਰੋ, ਲੁਈਸਿਆਨਾ: ਹਾਵਰਡ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1977)। ³³ਡੀ. ਐਲ. ਮੂਡੀ, *ਦ ਓਵਰਕਮਿੰਗ ਲਾਈਫ਼*, ਸੰਪਾ. ਜਿਨ ਫੇਡੇਲ (ਓਰਲੈਂਡੋ, ਫਲੋਰਿਡਾ: ਬ੍ਰਿਜ-ਲੋਗੋਸ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ, 2007), 216, 273.

ਮੱਤੀ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਦੇ ਸ਼ੇਲਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ*

ਬੀਜਣ ਵਾਲਾ	13: 1-9, 18-23
ਜੰਗਲੀ ਬੀ	13:24-30, 36-43ਵੇਖੋ
ਰਾਈ ਦਾ ਬੀ	13:31, 32
ਖਮੀਰ	13:33
ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਖਜ਼ਨਾ	13:44
ਭਾਰੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਮੋਤੀ	13:45, 46
ਜਾਲ	13:47-50
ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ	13:51, 52
ਜ਼ਾਲਿਮ ਨੌਕਰ	18:23-35
ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ	20: 1-16
ਦੋ ਪੁੱਤਰ	21:28-32
ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ	21:33-41
ਰਾਜੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਵਿਆਹ	22:2-14
ਦਸ ਕੁਆਰੀਆਂ	25: 1-13
ਤੋੜੇ	25: 14-30
ਭੇਡਾਂ ਅਤੇ ਬੱਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਡ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਚਰਵਾਹਾ	25:31-46

*ਹੋਰ 'ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ' ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਜਾਂ ਪਹੇਲੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕਹਾਵਤਾਂ ਹਨ: 7:24-27; 9: 15, 16, 17; 11:16, 17; 12:29, 43-45; 15:10-20; 24:32-35, 36-41, 42-44, 45-51।